

Enstitüsü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı: Mimarlık
Programı: Kentsel Tasarım
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ayşe GÖKŞİN
Tez Türü ve Tarihi: Yüksek lisans – Temmuz 2024

KISA ÖZET

DEPREM SONRASI KALICI KONUT ÜRETİM MODELLERİ: TÜRKİYE İÇİN BİR DEĞERLENDİRME

Merve Karaoğlu

Depremler en sık yaşanan afet türlerinde biridir. Şiddetli depremler sonrasında kullanıcıların konutları ya hasarlar alarak kullanılmayacak hale gelmekte ya da tamamen yıkılmaktadır. Deprem sonrası çözülmesi gereken ilk konu barınma olmaktadır. Acil barınma ve geçici barınma kullanıcıların barınma ihtiyaçlarının kısa süre içerisinde geçici olarak giderilmesi kapsamıtaırken kalıcı barınma, kalıcı konutların inşa edilerek, kullanıcıların bu konutlara yerleştirilmesini ifade etmektedir. Üretilen kalıcı konutların, depremzedelerin ihtiyaçlarını karşılayacak özelliklere sahip olması ve belli kriterleri taşıması gerekmektedir. Dünyada ve Türkiye’de deprem sonrası kalıcı konutların üretimi farklı uygulamalar ve süreçlerle gerçekleştirilmektedir. Tez kapsamında “deprem sonrası kalıcı konut üretim modelleri” olarak kavramsallaştırılan bu uygulamalar ve süreçler sonunda üretilen konutların bahsedilen kalıcı konut kriterlerini sağlaması beklenmektedir.

Birden fazla ili etkileyen 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi ülkemizin deprem sonrası barınma konusundaki hazırlıksızlığını yeniden ortaya koymuş ve yapılan çalışmaların yetersiz olduğunu göstermiştir. Türkiye’de bugüne kadar üretilen kalıcı konutların birbirine benzer olduğu ve kullanıcıların yaşantılarına uygun olmadığı gözlemlenmektedir. Kahramanmaraş Depremi sonrasında kalıcı konutların üretimi için daha önce kullanılan yöntemlerin benimsendiği ve farklı yöntemlere başvurulmadığını izlenmektedir. Bu süreçte bugüne kadar akademik ve profesyonel mecralarda tartışılan sorunlara sahip kalıcı konutların ortaya çıkması beklenebilir bir sonuçtur.

Kalıcı konut modellerinin hangi kriteri daha iyi sağladığı, hangi kriterleri sağlamada eksikleri olduğu ve bunların hangi modeller birlikte kullanılarak giderilebileceğinin değerlendirilmesi deprem sonrası kalıcı barınma aşamasında hızlı ve doğru yönde hareket edilebilmesi için gerekli zemini sağlayabilir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye’de ve diğer ülkelerde yaşanmış depremlerden sonra kullanılan kalıcı konut üretim modellerini seçilmiş olan kriterler bağlamında değerlendirmek ve Türkiye için öneriler sunmaktır.

Çalışma, kavramsal-kuramsal çerçeveye temellenen tema setlerinin oluşturulması ile bu tema setleri çerçevesinde yapılan vaka incelemelerinden oluşmaktadır. Kavramsal-kuramsal çerçevede afet ve deprem olguları, deprem sonrası barınma, kalıcı barınma, kalıcı konutlar ve kriterleri, “deprem sonrası kalıcı konut üretim modelleri” ele alınmaktadır. Sistemik literatür taramasıyla belirlenen kaynaklar doküman analizine tabi tutulmuş, deprem sonrası kalıcı konutların kriterleri ve deprem sonrası kalıcı konut üretim modelleri kategorileştirilerek, tema setlerine ayrılmıştır.

Vaka incelemeleri için dünyada Hindistan, İtalya, Çin, Şili ve Japonya’da; Türkiye’de Gediz, Erzincan, Marmara-Düzce, Van, İzmir ve Kahramanmaraş’ta gerçekleşen depremlerden sonra üretilen kalıcı konutlar seçilmiştir. Vakalara ilişkin sistemik literatür taraması ile seçilen kaynaklar belirlenen tema setleri bağlamında betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Tezin özgün çıktıları kalıcı konut üretim sürecinde uygulanması ön görülen bir kontrol listesi ve Türkiye’de uygulanan kalıcı üretim modellerinin iyileştirmesi için sunulan önerilerdir.

Sonuç bölümünde çalışmanın genel bir değerlendirilmesi yapılmakta ve sunulan önerilerin çalışma konusundaki tartışmalara yapacağı katkılar aktarılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: deprem sonrası barınma, kalıcı konut, kalıcı konut üretim modelleri, kalıcı konut kriterleri.

University: Istanbul Kültür University
Institute: Institute of Graduate Studies
Department: Architecture
Programme: Urban Design
Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ayşe GÖKŞİN
Degree Awarded and Date: MA – July 2024

ABSTRACT

POST-EARTHQUAKE PERMANENT HOUSING PRODUCTION MODELS: AN EVALUATION FOR TURKEY

Merve Karaoğlu

Earthquakes are one of the most common types of disasters. After severe earthquakes, houses are either damaged and become unusable or completely destroyed. The first problem to be solved after an earthquake is shelter. While emergency shelter and temporary shelter involve the temporary fulfillment of the accommodation needs of the users in a short period of time, permanent shelter refers to the construction of permanent. Permanent housing should have certain qualities that meet the needs of earthquake victims and meet certain criteria. In the world and in Turkey, the production of post-earthquake permanent housing is realized through different practices and processes which are conceptualized as “post-earthquake permanent housing production models” in this thesis. The housing produced as a result of these practices and processes, are expected to meet the aforementioned permanent housing criteria.

The February 6, 2023 Kahramanmaraş Earthquake, which affected more than one province, revealed the unpreparedness of our country for post-earthquake housing and showed that the studies carried out were inadequate. It is observed that the permanent houses produced so far in Turkey are similar to each other and are not suitable for the users. In the aftermath of the Kahramanmaraş Earthquake, it is observed that familiar production models for the production of permanent housing were put into use in familiar ways. In this process, it can be expected that the permanent housing being built will have the problems that have been discussed in academic and professional circles.

Evaluating which criteria permanent housing models fulfill better, which criteria they lack in fulfilling, and which models can be used together can provide the necessary ground to act quickly and in the right direction in the post-earthquake permanent housing phase. In this context, the aim of this study is to evaluate the permanent housing production models used after earthquakes in Turkey and other countries in the context of the selected criteria and to provide recommendations for Turkey.

The study consists of the creation of theme sets based on the conceptual-theoretical framework and case studies analyzed within the framework of these theme sets. In the conceptual-theoretical framework, disasters and earthquake, post-earthquake shelter, permanent housing, permanent housing criteria and “post-earthquake permanent housing production models” are discussed. The references identified through systematic literature review were subjected to document analysis, the criteria of post-earthquake permanent housing and post-earthquake permanent housing production models were categorized and divided into theme sets.

For the case studies, permanent housing built after earthquakes in India, Italy, China, Chile and Japan in the world, and in Gediz, Erzincan, Marmara-Düzce, Van, İzmir and Kahramanmaraş in Turkey were selected. The references selected through systematic literature review on the cases were evaluated through descriptive analysis in the context of the identified theme sets.

The original outputs of the thesis are a checklist to be applied in the permanent housing production process and recommendations for the improvement of the permanent production models applied in Turkey.

The concluding chapter provides a general evaluation of the study and the contributions of the recommendations to academic discussions.

Keywords: Post-earthquake accommodation, post-earthquake permanent housing, post-earthquake permanent housing production models, permanent housing criteria.